

Zpravodaj Budějcké Thálie 2004

5. přehlídky ochotnických divadelních souborů

CO VŠECHNO ODNESL ČAS ANEB MALÁ BILANCE ČTYŘLETKY

Budějcká Thálie se má čile k světu. V listopadu letošního roku oslaví své první kulaté jubileum - páté narozeniny. Tuto přehlídku ochotnických divadel pořádá českobudějovický soubor J.K.Tyl při JČE, a.s. za podpory statutárního města České Budějovice a řady sponzorů. Pod bedlivým dohledem Budějcké Thálie vystoupily v uplynulých letech v jihočeské metropoli desítky souborů a bylo odehráno 67 představení.

Prvý ročník Budějcké Thálie byl ve znamení vojenské pohotovosti – otevíral se Nejkrásnější válkou (Osvětová beseda Čejetice) a uzavíral Dívčí válkou (DS J.K.Tyl). Mohl se pochlubit dvěma hosty (tímto termínem se na Thálii označují soubory, jejichž domovina spadá mimo jihočeský region) – pražským souborem Saně na kolech a srbským souborem Studio Glume Doma Kulture Čačak. Jeho herci – středoškolští studenti pod vedením M.G. Jevdenijevice nabídli nevšední pohled na shakespearovskou klasiku v inscenaci Shakespeare u diskoteci. Věčně znepokojující shakespearovské otázky tu byly nabídnuty optikou moderní doby, reprezentovanou rock'n'rollovou hudbou či blikajícími neonovými světly.

V roce 2001 převzalo štafetu hostů Malé divadlo Kolín s autorskou inscenací Harvey a já. Vedle autorského divadla zaznamenal tento ročník i další novinku – divadlo hrané dětmi, reprezentované dětským souborem Tyláček z Dačic. Žánrový oblouk se klenul poměrně široko – od tragédie, tragikomedie až ke komedii a lidové operetě.

Ročník třetí získal jemný gogolovský nádech – na Thálii se objevily dvě hry ruského klasika – Hráči a Ženitba. Poprvé bylo na Thálii k vidění loutkové divadlo (borovanský soubor Jiskra) a muzikál (Zítřka touhle dobou). Budějovičtí měli také možnost spatřit úžasný divadelní fenomén – Ořechovské divadlo s jeho principálem Vlastimilem Peškou. Jejich inscenace Po všem hovno, po včelách med aneb vostatkové sódy vyvolala dlouhotrvající ovace. Diváci tleskali a tleskali a kdyby nebyli samotnými „ořechováky“ vyzváni k odchodu domů, snad tak tleskají dodnes...Kdo ví.

V roce 2003 uvítala Budějcká Thálie opět jednoho zahraničního hosta – špičkový slovenský soubor Commedia Poprad. Jejich inscenace Zabijačka rozčeřila diskusní hladiny, spekulace nad možnými interpretacemi a rozšifrování symbolů nebralo konce. Poprvé na Thálii zavítal tanec (pražská skupina Primavera). Představilo se pět souborů tvořených dětmi a „skoro dospělými“, což je v historii přehlídky doposud rekordní číslo.

Dosavadní čtyřletka nabídla inscenace oceněné na národních přehlídkách (včetně Jiráskova Hronova) i inscenace přehlídkami nedotčené. Budějcká Thálie tak každoročně umožňuje přinášet divákovi cosi nového a odhalit tak nejružnější podoby ochotnického divadla.

NAROZENINOVÁ OSLAVA

V rámci 5. ročníku přehlídky bude uvedeno 14 představení (7 pohádek a 7 večerních představení). Dominujícím žánrem se opět stane komedie prezentující se v nejružnějších odstínech (v černé, konverzační, situační, detektivní i fraškovité). Představí se celkem 6 nováčků – a to Divadlo Na Vyhlídce Tábor, občanské sdružení Kříž-žáci Hluboká nad Vltavou, Studio DAMU, divadelní soubor Haná při Měks ve Vyškově a Krakonoš z Vysoké nad Jizerou. Pořádající soubor J.K.Tyl uvede dvě pohádky **Trampoty pana krále** a **Neznámkovy příhody** a také jednu premiérovou novinku – romantickou komedii se zpěvy, odehrávající se v době Rakouska - Uherska – **Co Čech, to muzikant**. Nezbyvá než popřát nevšední divadelní zážitky a příjemnou zábavu všem, kteří navštíví narozeninovou oslavu. Představme si teď detailněji letošní gratulanty...

GRATULANT VOLYŇSKÝ ANEK PIKI, PIKI NA HLAVU, ŽE NA KOMEDII DELL'ARTE SI ZAHRAJU

Ochotnické divadlo má ve Volyni téměř sto padesáti pětiletou tradici. K největším úspěchům dospěli v letech 1987-89 jako divadelní soubor Studio, kdy se účastnili Jiráskova Hronova s inscenacemi Maraton, Piknik, Pec. V roce 1997 vznikl soubor Piki, který již krátce po svém zrodu začal sklízet úspěchy - v roce 1999 na přehlídce v Třebíči s inscenací Česnekový sad, v roce 2000 s inscenací Jak je důležité mít Filipa. V roce 2002 se zúčastnili Jiráskova Hronova s inscenací August, August, August. O rok později reprezentovali s tímto titulem naši republiku na mezinárodní přehlídce v Belgii. Filipa i Augusta bylo možno zhlédnout během minulých ročníků Thálie. Obě zmíněné inscenace

jsou režijním dílem René Vápeníka, jenž se označuje za chemika operátora se zaměřením na průmyslovou chemii, hrajícího si na režiséra.

Na letošní Thálii zavítá PIKI s veselou fšelidovou taškařicí **Goldoniáda**. „Princip commedia dell'arte nabídnutý autorem, posloužil režii René Vápeníka i interpretům k rozpoutání divadelní férie. Ta respektuje žánr a zároveň reflektuje vývoj humoru a gagů od středověku až do dnešní doby. Kromě principů dell'artky se tak ocitáme i v drsné komice farsí, filmové grotesce, kabaretu, frašce. Tento smíchový vějíř pak rozprostírá a mile jím ovívá vespolečné působení textu, hereckých výrazových prostředků, dále prvky scénografické /.../. Prostě volyňským se s Goldoniádou podařilo vystartovat jako s Modrým duchem napříč benátskými kanály.“ /AS 2/ 2004/

GRATULANT Z KRAJE STŘEDOČESKÉHO, GRATULANT INFERKONTINENTÁLNÍ

Soubor Velmi amatérské divadlo Kladno se na Budějcké Thálii představil v roce 2000 inscenací Rozpaky zubaře Svatopluka. Tehdy měli někteří diváci tu čest usednout (s rozpaky i bez nich) do zubařského křesla, umístěného přímo na jevišti a podrobit se zákrokům, vykonávaných dentisty – amatéry. Na letošní Thálii uvedou kladenští inscenaci **Hotel Infercontinental**. Jedná se o nejpracněji vznikající hru tohoto souboru. Scénář vznikl podle povídek Kazimíra Lupince (legendárního zubaře S.). Dosud byla vypracována již třetí verze scénáře, jenž je však neustále měněn a zdokonalován. Hotel Infercontinental zobrazuje střet lidského světa s bytostmi nadpřirozenými, nechybí v něm humor, gagy, paradoxy a ani nápadité situace.

V.A.D. si vypěstovalo trojlístek her z vlastní dílny – zmíněné Rozpaky, Hotel Infercontinental a Ságu rodu Rossini, představující sondu do života a struktury italské mafie. V roce 2003 uvedlo V.A.D. adaptaci povídky I.B.Singera Košerák a nejnověji adaptaci Vančurova Rozmarného léta. Soubor tvoří cca 15 lidí ve věku 17-30 let. Pro V.A.D. je typické, že většina členů se ukrývá pod pseudonymy. M. Schejbal, profesionální režisér a porotce řady přehlídek ochotnického divadla, označil V.A.D. jako „soubor, který směřuje milovými kroky k vybudování neopakovatelné a jedinečné divadelní poetiky, jež by ho mohla zařadit mezi špičkové amatérské soubory.“ Kéž budete s pobytem v Hotelu Infercontinental spokojeni!“

GRATULANT HLUBOCKÝ, PLETOUCÍ SI ADRESY

Hlubocký soubor Kříž-žáci se představí s bravurní konverzační komedií **Tři muži na špatné adrese**. Tato inscenace byla doporučena v prvním pořadí k dalšímu výběru na národní přehlídku vesnických souborů Krakonošův divadelní podzim. Porotci ocenili zejména smysl pro slovní i situační pointu, uměřenost výrazu, práci s hudbou i scénou. Zkrátka hlubockým to prý chutná a je to vidět! /AS 3/2004/

GRATULANT ROŽMBERSKÝ - CHYTROLÍNEK PŘECHYTRALE VYCHYTRALÝ

Českokrumlovská scéna se v historii Thálie prezentovala již třikrát. Vždy se však jednalo o pohádková představení (Strašidýlko, Kašpárek a zakletá princezna a Tři království). Letos poprvé vedle pohádky **Loupežnická historie** uvede i představení pro publikum odrostlejší. Tím bude **Komedie o chytrosti**. Text hry byl podroben kosmetickým dramaturgicko - režijním úpravám, mimo jiné i proto, aby představení bylo hratelné v různých prostorách - na zámcích, hradech apod. Z tohoto důvodu došlo také k rozdvojení některých postav nebo naopak zdvojení jejich role. Hudbu k písniím složil ředitel českokrumlovského divadla Jan Vozábal. Za kolektivní spolupráce se z Komedie o chytrosti vyloupil útvar, jenž českokrumlovští nazvali muzikálkem.

„Když se režisér Kryski a rožmberské uskupení rozhodli vrátit k počátkům žánru, k dravé a na nic si nehrající a nic zbytečně nevysvětlující farsí, která jim divadelně funguje v žánru jarmarečním, včetně písni, tak učinili dobře. /.../ Nejsilnější byla umrlecká stóry *Tomáše a Uršuly*, do které Roman Mařík, bývalý frontman prachatické ŠOS vnesl svůj nezaměnitelný humor včetně schopnosti vystavět postavu minimálně v sedmi rozměrech.“ /AS 2/2004/

GRATULANT MORAVSKÝ SE ŠTAVNATÝM BRITSKÝM HUMOREM

Divadelní soubor Haná při Měks ve Vyškově zavítá na Budějckou Thálii se slavnou komedií **Charleyova teta**. Její autor Jevan Brandon Thomas, viktoriánský herec, sám často říkával: „Napsat hru dokáže každý pitomec, ale dostat ji na jeviště může jenom chytrý člověk.“ Charleyova teta tehdy zastínila všechny úspěchy své generace. Od premiéry roku 1892 se hraje takřka nepřetržitě, v roce 1925 byl podle ní natočen němý film, v roce 1938 byla uvedena v televizi. Později vznikla i muzikálová adaptace, nazvaná Kde je Charley? a podle této předlohy byl natočen i stejnojmenný film. Charleyova teta rozesmává svět po doby vlády šesti britských panovníků – od královny Viktorie až po Alžbětu II. A zaručeně rozesměje i Budějckou Thálii!

GRATULANT KRAKONOŠSKÝ – STAŘIČKÝ OCHOTNICKÝ KMET

Vysoká nad Jizerou, čítající 900 obyvatel, se může pochlubit ochotnickým spolkem, jenž patří k nejstarším v Evropě. Spolek Krakonoš funguje více než 200 let. Na počest dvoustého výročí ochotnického divadla ve Vysokém byla zřízena turistická divadelní stezka, měřící 5 kilometrů. Spolekvlastní svoji budovu a do ochotnického snažení zapojuje účtyhodných 150 členů.

Ve Vysokém se letos již po pětatřicáté uskutečnil Krakonošův divadelní podzim – přehlídka venkovských ochotnických souborů. Zlaté časy ochotnického divadla na venkově spadají do dvacátých až čtyřicátých let minulého století, kdy se ochotnický spolek vyskytoval téměř v každé české vesnici (na území naší republiky tehdy působilo více než 7000 spolků). V loňském roce se domácí soubor účastnil přehlídky s autorskou inscenací Petra Pýchy *Republika za koně a fotbal aneb Obrázky z dějin národa Havlase Pavlaty*. Text čerpá z místních pověstí. Herecký potenciál odkazuje k lidovému divadlu, herci se jakoby stylizují do rolí starých ochotníků. Kromě obrázků z života horalů nabízí inscenace i úsměvný pohled na zrod demokracie a její odpůrce. /AS 3/2003/

Letos se vysoký spolek účastnil přehlídky s detektivní komedií Roberta Thomase **Dvojí hra** v režii profesionálního režiséra z pražského divadla ABC Milana Schejbala. Dvojí hra se rozehraje i na Budějcké Thálii.

POHÁDKOVÍ GRATULANTI

Divadlo Na Vyhlídce se představí vlastní dramatisací **Tuláckých pohádek** Pavla Šruta. Tři příběhy, spojené postavou tuláka, vypovídají o tom, kterak je cosi či kdosi silný přelstěn kýmsi či čímsi slabším, avšak nesrovnatelně bystřejším.

Tulácké pohádky byly doporučeny v prvním pořadí na národní přehlídku divadla pro děti Popelka Rakovník. Milevský soubor HEČ se představí pohádkou **O strašení, vaření a vdávání**. I v tomto případě se jedná o vlastní úpravu. HEČ se však neinspiroval knižní předlohou, ale televizní pohádkou Strach má velké oči (nebo také I když je to k nevíře, strašidla jsou z talíře). Strašidelné bytosti obývají i pohádku **Čarodějný bál** souboru Karla Čapka z Třeště. Na Thálii tento soubor předvedl již pět svých kousků - pohádky Pyšná princezna, Vodník Mařenka a Strašidlo Bublifuk a dále staříčkou hříčku Ženichové a Podskaláka, provoněného hašlerkami. Pohádka Studia DAMU **Dlouhý, Široký a Bystrozraký** v provedení čtyř herců a sedmi marionet Vás zavalí mořem otázek – např. Už jste někdy něco slíbili a vzápětí to vzali zpět? Máte dobré přátele? A jsou někdy tak ochotní, že byste je raději neměli? Už jste se někdy ocitli tváří v tvář nebezpečí? Rozhodovali jste se někdy mezi touhou a strachem? A jakpak jste se rozhodli? Těmito otázkami se budou probírat i tři hrdinové Erbenovy pohádky.

SMĚJ SE, SMĚJME SE, SMĚJTE SE - SMÍCHU NENÍ NIKDY DOST!

Smích na Budějcké Thálii bude jistojistě zaznívat v míře vrchovaté. Proto je jistě na místě seznámit se důkladně s tímto fenoménem. Předkládám tedy k prostudování smíchovou teorii Jana Wericha: „Myslím, že když se lidé smějí, jsou lepší. Puntík. Neříkám lepší než co, ale lepší, než když se nesmějou. Jsou méně náchylní dělat zlo, které je v každém zakutáno. Lidi se smyslem pro humor jsou potenciálně lepší než druzí. A to není jen vlastnost lidí. Třeba psi: někteří mají smysl pro humor, a přitom to je vlastnost ne ras, ale jedince – z jednoho vrhu je jeden vyložený srandista a jeho bratr nebo sestra vůbec ne.“